

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:768

av Agneta Gille och Lena Hallengren (S)

Nollvision för bältesläggningar

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa en nollvision för bältesläggningar i psykiatrin.

Motivering

Barnombudsmannen väckte tidigare i år starka reaktioner med rapporten ”Bryt tystnaden” (2014) som beskriver samhällets stöd till barn och unga med psykisk ohälsa. Det är tydligt att samhällets stöd till utsatta barn och unga i dag brister på en rad områden.

En del av den psykiatriska vården som blir grundligt belyst i rapporten är användandet av tvångsåtgärder, och särskilt användandet av bältesläggning. Många patienter beskriver i rapporten den vanmakt de känt när de blivit bältade som en del av vården.

Rättssäkerheten i psykiatrivården måste stärkas, särskilt för barn och unga. Dålig insyn och en svag ställning för patienten är ett problem. Fastspänning ska vara en sista akut åtgärd vid allvarlig psykisk störning men har kommit att användas för lättvindigt. Metoden är omtvistad. Risken är att vården försvåras av det trauma som fastspänningen orsakar.

År 2012 rapporterades 4 159 fastspänningar, vilket motsvarar 3,1 fastspänningar per person. Det finns sannolikt också ett mörkertal till följd av dålig insyn och dokumentation. Trots kritiken är bältesläggning således vanligt förekommande inom vården.

Ungefär vart tredje fall av bältesläggning sker på en ung kvinna. Av dem brottas många med personlighetsstörning, känslomässig instabilitet, ångest och självhat. Då

vissa av dem har en historia med sexuella övergrepp kan fastspänningen bli en fruktansvärd och outhärdlig upplevelse.

SKL:s projekt ”Bättre vård – mindre tvång” har visat att det är möjligt att kraftigt minska behovet av tvångsåtgärder. Det är ett steg i rätt riktning men vi menar att det är dags att närmare granska möjligheterna att fasa ut metoden på sikt. För att nå dit behövs ökad kunskap och minskad personalomsättning men också en annan kultur, nya metoder och förebyggande insatser. Mot bakgrund av detta bör regeringen se över möjligheten att införa en nollvision för bältesläggning i psykiatrivården.

Agneta Gille (S)

Lena Hallengren (S)